

Türkiye Örnekleminde Kadına Yönelik Şiddetin İncelenmesi The Examination of Violence Against Women in Türkiye

I. Beyza Nur Sarı¹

Özet

Kadınlara yönelik şiddet, ülkemizde hala güncelliğini koruyan önemli bir sorundur. Şiddet fiziksel gücün istemli olarak kişinin kendisine veya bir başkasına ya da gruba tehdit veya eylem olarak kullanılması sonucunda ölüme, hasara veya yoksunluğa sebep olması olarak tanımlanmıştır. Kadına yönelik şiddet genel olarak fiziksel, cinsel, duygusal, psikolojik ve ekonomik şiddet olmak üzere sınıflandırılmaktadır. Aile İçi Şiddet Araştırması verilerine göre; Türkiye’de yaşayan kadınların %44’ü duygusal, %36’sı fiziksel, %30’u ekonomik ve %12’si cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Evlilik yaşının küçük olması, düşük eğitim seviyesi, kadının gelirinin daha yüksek olması, erkeğin düzensiz işe sahip olması, görücü usulü evlilik, tecavüz mitleri, istenmeyen gebelik, namus kültürü, cinsiyetçilik, alkol ve madde kullanımı, çocukluk çağı istismarı, mağdurun suçlanması, medya, göç ve sosyal destek eksikliği şiddet eyleminde etkili bulunmuştur. Kadına yönelik şiddetin Türkiye örnekleminde azaltılabilmesi için eğitim sistemi, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler, hukuk süreçleri, sivil toplum kuruluşları ve medya yayınlarını kapsayan bütüncül bir yaklaşım gerekmektedir. Bu doğrultuda birçok bakanlık birlikte hareket etmelidir. Bu derlemenin amacı kadına yönelik şiddet konusunda etkili olan faktörleri incelemek, alan yazındaki eksiklere dikkat çekmek ve daha sonra gerçekleştirilecek olan araştırmalara kaynak oluşturmaktır. Gelecek çalışmalarda kadına yönelik şiddetin önlenmesi için ne tür programların geliştirilmesi gerektiği araştırılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Şiddet, kadına yönelik şiddet, medya, önleyici programlar.

Abstract

Violence against women remains a significant issue in Türkiye. Violence can be defined as the use of physical force, power, or threats against oneself, another person, or a group, resulting in death, injury, or deprivation. Violence against women is generally categorized into physical, sexual, emotional, psychological, and economic forms. According to the Domestic Violence Research report 2014, “44% of women in Türkiye experience emotional, 36% physical, 30% economic, and 12% sexual violence.” Factors such as early marriage, low education level, higher income of women, irregular employment of men, arranged marriages, rape myths, unwanted pregnancy, honor culture, sexism, substance abuse, childhood trauma, victim blaming, media, migration, and lack of social support have been found to contribute to violence. To prevent violence against women comprehensive approach covering education, security, health, social services, law, civil society organizations, and media is required. Relevant ministries should collaborate to address these issues. The purpose of this review is to examine factors influencing violence against women, highlight gaps in the literature, and provide a foundational resource for future research. Future studies should focus on developing programs to restrain violence against women.

Keywords: Violence, violence against women, media, preventive programs.

Başvuru/Submitted: 10/06/2024

Kabul/Accepted: 13/08/2024

Erken Görünüm/Online Published: 25/08/2024

Atıf/Citation: Sarı, B.N. (2024). Türkiye Örnekleminde Kadına Yönelik Şiddetin İncelenmesi. *Psikolojik Araştırma Perspektifleri Dergisi*, 1(1), 111-140. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13371964>

¹ Psikolog, Ankara Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü Adli Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, bevezan423@gmail.com.

Kadınlara yönelik şiddet ülkemizde güncelliğini koruyan önemli sorunlardan biridir (Sakızcıoğlu ve Doğan, 2020). Türkiye’de 2024 yılının ilk altı ayı içerisinde 205 kadın cinayeti ve 117 nedeni belirlenemeyen kadın ölümü gerçekleşmiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2024). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Raporuna (2023) göre şiddet hattına başvuran her 10 kişiden 8’ini kadınlar oluşturmaktadır.

Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’da (2012) kadına yönelik şiddet, “kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan ya da kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış” şeklinde tanımlanmaktadır (s.1). 1960’lardan itibaren kadın hareketlerinin çabaları sonucunda dünya genelinde kadına yönelik şiddet konusu gündeme gelmeye başlamıştır. Türkiye’de ise 1980’li yılların sonundan itibaren tartışılmaya başlanmıştır (Tezcan ve Tunçkanat, 2009, akt., Çalışkan ve Çevik, 2018).

Şiddet eylemine maruz kalan kadınlar yaşadığı şiddet eylemini gizleyebilmektedirler. Bu durum kadınların daha da izole olmalarına, özgüven kaybına ve sosyal hayattan tamamen uzaklaşmalarına neden olabilmektedir (Okutan, 2007). Şiddetin maruz kalan bireyler üzerindeki yıkıcı etkileri göz önüne alındığında kadına yönelik şiddet ele alınması gereken önemli bir sorundur. Bu yüzden kadına yönelik şiddette etkili olan faktörlerin detaylı olarak incelenmesi gerekmektedir.

Şiddet Nedir?

Toplumlarda hangi eylemlerin şiddet olarak kabul edileceği o toplumun yapısı ve değer yargularıyla ilişkilidir (Kocacık ve Çağlayandereli, 2009). Şiddet herhangi bir şekilde gerçekleştirilen fiziki davranış yoluyla ya da sözel olarak bir kişinin ya da grubun sindirilmesi, zarar görmesi ve baskı altına alınmasıdır (Akın, 2013; Yılmaz ve Karaaziz, 2023). Şiddet ayrıca “Fiziksel gücün isteyerek kişinin kendisine, bir diğerine, gruba yönelik tehdit ya da davranış olarak ortaya çıkması sonucunda ölüme, hasara veya yoksunluğa sebep

olması” olarak tanımlanmıştır (Dünya Sağlık Örgütü, 2002, akt., Sakızcıoğlu ve Doğan, 2022, s. 168). Şiddet toplumda bulunan güç ilişkileriyle de ele alınabilmektedir. Bu doğrultuda şiddet eylemi güç ilişkilerinde ikincil konumda olan kesime doğru yönelmektedir. Kadınlar ve çocuklar bu kesimin başında gelmektedirler (Erol, 2013; Yılmaz ve Karaaziz, 2023).

Şiddet eylemi farklı şekillerde kategorilere ayrılabilir. Şiddet eylemine maruz kalana göre sınıflandırıldığında; kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet, yaşlıya yönelik şiddet, akranlar arası şiddet, kardeşler arası şiddet, flört şiddeti, engelliye yönelik şiddet, LGBTİ+’lara yönelik şiddet, mülteci şiddeti ve kişinin kendine yönelik şiddet olarak isimlendirilir. Eylemin uygulanışına yönelik olarak sınıflandırıldığında ise kişinin kendine uyguladığı şiddet, kişiler arası şiddet, gruplar arası şiddet ve kolektif şiddet olarak da kategorize edilebilir. Ayrıca şiddet eyleminin tipine göre sınıflandırma yaptığımızda fiziksel şiddet, cinsel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet ve siber şiddet olarak isimlendirilir (Polat, 2016). Bu makalede şiddet, maruz kalana göre ele alınarak Türkiye’de kadına yönelik şiddet incelenmiştir.

Kadına Yönelik Şiddet Türleri

Kadına yönelik şiddet kavramı genel olarak fiziksel, cinsel, duygusal, psikolojik ve ekonomik şiddet olmak üzere sınıflandırılmaktadır (Polat, 2016). Fiziksel şiddet, bir kişinin beden bütünlüğünün ihlal edilmesi olarak ele alınabilir. Fiziksel kuvvet uygulanarak bir diğerinin vücudunda geçici ya da kalıcı olarak hasar bırakmak olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel şiddet en ileri düzeyinde ölümle sonuçlanmaktadır (Polat, 2016). Fiziksel şiddet sıklıkla aile içerisinde eş ya da eski eşler tarafından gerçekleştirilmektedir (Çalışkan ve Çevik, 2018). Türkiye’de özellikle geleneksel aile yapısının bulunduğu yerlerde cezalandırma amacı ile fiziksel şiddetin ortaya çıktığı görülmektedir (Yiğitcan, 2013).

Bir kadına yönelik fiziksel, cinsel, psikolojik açıdan zarar ve acı veren veya verme olasılığı bulunan cinsiyet temelli tüm şiddet eylemleri kadınlara yönelik cinsel şiddet olarak

kabul edilmekte ve tehdit, zorlama ya da özgürlükten mahrum bırakmayı içermektedir (Li ve ark., 2023). Genellikle fiziksel şiddet ile beraber görülmektedir. Başkalarıyla isteği dışında cinsel birlikteliğe zorlama, zorla evlendirme, doğum kontrol hakkını engelleme, kürtaja zorlama, taciz ve cinsel saldırı cinsel şiddet örnekleridir (Tatlılıoğlu ve Küçükköse, 2015). Cinsel saldırı, kişinin isteği dışındaki tüm cinsel eylemleri kapsamaktadır (Karababa ve ark., 2022). Cinsel saldırı olarak bir eylemin tanımlanması için maddi veya manevi bir zorlama olmalıdır. Kişinin rızası ve isteğinin bulunduğu durumlarda eylem cinsel saldırı olarak tanımlanmaz ve suç olarak nitelendirilmez (Dülger, 2006). Lindquist cinsel saldırı kavramını bireyin zihinsel rıza göstermeden ya da iradesi dışında gerçekleşen anal, vajinal ve oral yollarla erkek cinsel organı ya da herhangi bir nesne vasıtasıyla vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesi olarak tanımlamıştır (Lindquist, 2000, akt. Karababa ve ark., 2022).

Duygusal şiddet ise aşağılama, bağırma, yetersiz hissettirme, kıskançlık ve korkutma gibi eylemlerle ortaya çıkabilir. Psikolojik şiddet, kişinin duygularının baskı yaratabilmek amacıyla sistemli olarak sömürülmesi, baskı altına alınması ve göz korkutma aracı olarak kullanılmasıdır. Kişiye psikolojik baskı yapmak, aşağılamak ya da toplumdaki soyutlamak şeklinde de karşımıza çıkabilmektedir (Tatlılıoğlu ve Küçükköse, 2015). Ekonomik şiddet ise maddi imkânların tehdit ya da yaptırım aracı olarak kullanılmasıyla kadının kontrol edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Çalışkan ve Çevik, 2018). Ekonomik şiddet bir kadının maddi kaynak elde etme ve devam ettirebilme becerisini kısıtlayan eylemleri içermekte; kadınların maddi emniyetleri ve kendilerine yetebilme güçlerini tehdit etmektedir (Adams ve ark., 2020). Duygusal ve ekonomik şiddetin tespit edilebilmesi daha güçtür. Bundan dolayı önlem alınması en zor şiddet türleri olarak görülmektedirler (Polat, 2016).

Artan teknolojik gelişmeler ile beraber kadına yönelik tanımlanan şiddet türleri dijital platformlarda da karşımıza çıkmaya başlamıştır. Kadınlara yönelik teknoloji destekli şiddet günümüzün dijital çağında önemli ve karmaşık bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Çevrimiçi

taciz ve mahrem görüntülerin rızası olmadan paylaşılması gibi durumları içeren siber takip dünya çapındaki kadınların güvenliği, mahremiyeti ve refahı için ciddi tehditler oluşturmaktadır. Bu durum teknoloji destekli şiddet türünü engellemek amacıyla alanda farklı yaklaşımların geliştirilmesini ve hukuksal düzenlemelerin de genişletilmesini gerektirmiştir (Chikwe, 2024).

Dijital güvenlik araçları, hukuki düzenlemeler, önleyici yasalar, teknolojik çözümler ve teknolojik araçların kullanımıyla ilgili etik hususlar karşımıza çıkan yeni problem alanlarıdır. Alan yazında gerçekleştirilen kadına yönelik şiddet araştırmaları bu yeni şiddet türlerini incelemeye yönelmeye başlamıştır (Chikwe, 2024). Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü'nün verilerine göre kadınların onda biri siber şiddet yaşamaktadır (Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü, 2017).

Yurt Dışında Yapılan Kadına Yönelik Şiddet Çalışmaları

Dünya genelinde her üç kadından biri partnerleri ya da diğer kişiler tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete uğramıştır. Kadına yönelik şiddet faillerinin %38'i kadınların partnerlerinden ve %7'si ise partnerleri dışındaki bireylerden oluşmaktadır (Dünya Sağlık Örgütü, 2016). Dünyanın farklı yerlerinde kadına yönelik şiddet oranlarına baktığımızda; Kuzey Hindistan'da kadınların %17'si fiziksel şiddet, %22'si cinsel şiddet, Londra'da %61'i aile içi şiddet, %87'si cinsel şiddet, Japonya'da %67'si ve Vaşington'da ise %27'si fiziksel şiddet mağduru olmuştur (Köse ve Beşer, 2007).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) yapmış olduğu araştırmada yaşam boyu ve mevcut partner şiddetinin en düşük yaygınlığı Japonya'nın kentsel bölgesinde, Sırbistan ve Karadağ'da bulunmuştur. Bu da istismar oranlarının kısmen farklı ekonomik kalkınma düzeylerini yansıtabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, Yeni Zelanda'daki iki bölgede DSÖ metodolojisini tekrarlayan bir araştırma, partner şiddetinin yaşam boyu

yaygınlığının, DSÖ'nün geliştirmekte olan birçok ülkesindeki kadar yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır (DSÖ, 2005, akt., Garcia-Moreno ve ark., 2005).

Benoit ve arkadaşları (2015) tarafından Kanada'da kadına yönelik cinsel şiddetin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada, kadınlara karşı işlenen ve polise bildirilen en yaygın beş şiddet suçu: genel saldırı (%49), tehdit etme (%13), ciddi saldırı (%10), cinsel saldırı düzey I (%7) ve cezai taciz (%7) olarak bulunmuştur. Kadına yönelik cinsel şiddet eyleminde mağdur olmayı arttıran risk unsurları tespit edilmiştir. Bunlar aborjin kadınlar, engelli kadınlar, göçmen ve mülteci kadınlar, lezbiyen ve biseksüel kadınlar, seks endüstrisindeki kadınlar, genç kadınlar ve ergenler, frankofon kadınlar olarak sıralanmıştır (Benoit ve ark., 2015).

Acosta ve arkadaşlarının (2015) Brezilya'da yaptıkları çalışmada kadına yönelik şiddet eyleminin nedenlerinin 4 ana kategoride incelenebileceği bulunmuştur. Bunlar erkek üstünlüğü, uyuşturucu kullanımı, çocuklar ile ilgili sorunlar ve mülkiyet hakkında yaşanan anlaşmazlıklar olarak bulunmuştur (Acosta ve ark., 2015). Madde kullanımı veya eşin madde satıcısı olması kadına yönelik şiddeti arttıran risk faktörleri arasındadır. Erkek üstünlüğüne baktığımızda kültürel stereotipler, sosyal destek eksikliği, hiyerarşik cinsiyet kalıpları, güç asimetrisi, erkeklerin otoriter tutumlarının normalleştirilmesi, kadınların bedenleri ve seçimleri üzerinde erkek gücünün meşrulaştırılması kadına yönelik şiddet eyleminde etkili olmaktadır (Acosta ve ark., 2015). Kadına yönelik şiddeti tetikleyen çocuklarla ilgili sorunlara baktığımızda, çocuğun velayeti ve ziyaretiyle ilgili sorunlar, çocuğa maddi destek sağlanması ve annenin onu babanın saldırganlığından koruma çabası çoğu zaman şiddeti tetikleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Mal paylaşımına ilişkin sorunlar da kadına yönelik şiddeti tetiklemektedir (Acosta ve ark., 2015).

Mannell ve arkadaşları (2022) Tanzanya'da yaşayan kadınların eşlerinden daha fazla ekonomik gelirinin olmasını risk faktörü olarak bulmuştur. Ayrıca araştırmada genç yaşta

evliliğin risk faktörü olduğu belirtilmiştir. Bangladeş ve Afganistan’da evlilik yaşının düşük olduğu ve risk faktörü olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Uganda’da çiftler arasında gerçekleşen çatışmaların ise sıklıkla ihmal ve kıskançlıktan kaynaklandığı görülmüştür.

Tanzanya’da çok eşliliğin yaygın olarak görülmesinin kadına yönelik bakış açısını gösterdiği vurgulanmıştır. Birçok ülkede alkol ve madde kullanımı, seks endüstrisinde çalışma, genç yaşta olma, maskülen roller, azınlık grubundan olma, çocukluk çağı ihmal ve istismarı şiddet eylemine maruz kalmada risk faktörü olarak belirtilmiştir (Mannell ve ark., 2022).

Gill (2008) yaptığı çalışmada İngiltere’de gerçekleşen onur cinayetlerini incelemiştir. Onur cinayetlerinin aslında ataerkil sosyal gruplardaki erkek liderlerin, yerleşik cinsiyet rollerini ve beklentilerini güçlendirerek siyasi ve kültürel otoritelerini koruma arzularından kaynaklandığını bulmuşlardır. Şiddet faillerinin, mağdurun ailenin onurunu lekelediğini iddia ederek kültürel bir savunma sunduğu görülmüştür. Avrupa’da da benzer vakalar giderek artmaktadır (Gill, 2008).

Türkiye’de Yapılan Kadına Yönelik Şiddet Çalışmaları

Türkiye’de kadına yönelik şiddeti incelemek için birçok farklı çalışma yapılmıştır. Fakat bu çalışmaların araştırmacıların ilgi alanı kapsamıyla sınırlı kalması, sistematik olarak ülke genelinde kapsayıcı bir araştırma yapılamaması, katılımcıların güvenlik endişeleri nedeniyle bilgi paylaşmadaki isteksizlikleri, veri tabanının olmaması ve şiddet türleri için ortak bir kriterin olmaması gibi nedenlerden dolayı elde edilen verilerin güvenilirliği sorgulanmalıdır (Boyacıoğlu, 2016).

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı faaliyet raporuna (2023) göre yardım için başvuran kadınların %49’u eşi tarafından ve %11,8’i kadının ailesi tarafından şiddete uğramıştır. Ayrıca yayınlanan rapora göre Kadın Sığınma Evlerine başvuran kadınların %89’u psikolojik, %62’si fiziksel, %15’i ekonomik, %19,5’i cinsel, %9’u ısrarlı takip ve %4’ü siber şiddete maruz kalmıştır (Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 2023). Türkiye’de yaşayan kadınların

karşılaştıkları şiddet olayları incelendiğinde; %44'ü duygusal, %36'sı fiziksel, %30'u ekonomik ve %12'si cinsel şiddet yaşamaktadır (Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014).

Denizli'de yaşayan 15 kadınla gerçekleştirilen bir nitel araştırmada örneklemdaki kadınların %52,5'i şiddet gördüğünü belirtmiştir. Şiddet gördüğünü belirten kadınların %51,8'i sözel şiddete, %15'i fiziksel şiddete maruz kaldığını, %43'ü haftada birkaç kez şiddet gördüğünü ve %29'u her gün şiddet gördüğünü ifade etmişlerdir. Kadına yönelik şiddetin sebeplerine bakıldığında %32,2'sinin ekonomik ve %21,6'sının kültürel olduğu görülmektedir (Kocacık ve Çağlayandereli, 2009). Türkiye'de gerçekleştiren diğer bir araştırmada evli kadınların %15'i cinsel şiddet yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca kadınların dörtte biri fiziksel ya da cinsel şiddet sonrası yaralandıklarını ifade etmiştir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015). Mağdurların herhangi bir yardım arayışında bulunmadıkları ve eşlerinin arada şiddet eyleminde bulunmasının normal olduğunu belirttikleri görülmektedir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015).

Kadına yönelik şiddet, mağdurlara fiziksel ve psikolojik zararlar vermekle birlikte kadınların ekonomik, sosyal, eğitim, sağlık ve diğer alanlardaki hizmetlerden faydalanmalarına da engel olmaktadır (Bükecik ve Özkan, 2018). Şiddet eylemine uzun süreli olarak maruz kalmak kadınların, fiziksel becerilerinde azalma, kronikleşen ağrı, bunalım, madde ve alkol kullanımı riskini arttırmaktadır (Polat, 2016). Şiddet mağduru kadınlarda kendine zarar verme riski, gerginlik, endişe, kaygı, güven sorunları, uyku problemleri ve travma ile ilişkili ruhsal bozukluklar gözlenebilir (Köse ve Beşer, 2007). Ayrıca cinsel şiddet mağduru kadınların istenmeyen hamilelik, bulaşıcı hastalıklar ve gebeliğin olumsuz sonuçlarıyla karşılaşma olasılığı fazladır (Polat, 2016).

Türkiye Örneğinde Kadına Yönelik Şiddet Eylemlerinde Etkili Faktörler

Kadına yönelik şiddeti etkileyen faktörler araştırılmak istendiğinde genel olarak Heise (1998) tarafından ortaya konulan Ekolojik Model kullanılmaktadır. Bu modelde dört temel bileşen bulunmaktadır. Birinci halka bireyin kişisel özellikleri (demografik özellikler vb.), ikinci halka ise ilişkinin özelliklerini (evlilik biçimi, kontrol, eşler arasında anlaşmazlıklar vb.) kapsamaktadır. Üçüncü halkaya baktığımızda sosyal etkenler (yaşanılan yer, tutumlar vb.) yer alır ve son olarak dördüncü halkada toplumun özellikleri (ataerkil düzen, cinsiyetçilik vb.) bulunur (Heise, 1998, akt., Boyacıoğlu, 2016).

Boyacıoğlu'nun (2016) yaptığı çalışmada Türkiye'de kadına yönelik şiddeti etkileyen faktörler Heise'in modeli çerçevesinde ele alınmıştır. Evlilik yaşının küçük olması, düşük eğitim seviyesi, kadının daha yüksek gelir elde etmesi, erkeğin düzensiz işe sahip olması, görücü usulü evlilik, istenmeyen gebelik, namus kültürü, cinsiyetçilik, alkol ve madde kullanımı, çocukluk çağı istismarı, mağdurun suçlanması, medya, göç ve sosyal destek eksikliği gibi faktörler şiddet eyleminde etkili bulunmuştur (Boyacıoğlu, 2016).

Alan yazın incelendiğinde kadına yönelik şiddet eylemini açıklayan tek bir nedenin olmadığı görülmektedir. Sosyal, kültürel, psikolojik faktörler, eşitsizlik ve iletişim eksikliği gibi etmenler şiddet eylemini açıklamak için kullanılmaktadır (Parmaksızoğlu, 2011). Kadınların şiddet görmesini etkileyen faktörler farklılaşsa da ortak bazı faktörler dikkat çekmektedir. Yaşanılan yer, yaş, öğrenim düzeyi, sağlıklı olma, aile ilişkileri, akraba evliliği, kendine zarar verme düşüncesi, çocukluk döneminde fiziksel şiddet mağduru olma, evlenme kararında rıza alınmaması, istismar, aldatılma, eşin alkol bağımlılığı, eşin kumar alışkanlığı ve sosyal güvencesinin olup olmadığı öne çıkan faktörler arasındadır (Çalışkan ve Çevik, 2018). Ayrıca birçok çalışmada hamilelik döneminde şiddete maruz kalma riskinin arttığı bildirilmektedir (Ayrancı ve ark., 2002).

Psikolojik Faktörler

Kadına yönelik şiddetin nedenleri incelendiğinde psikolojik etmenlerin etkili olduğu dikkat çekmektedir. Kadına yönelik şiddet eylemini etkileyen psikolojik faktörler; eğitim hayatında başarısızlık, hassasiyet, dışlanma, yalnızlık, özgüven düşüklüğü, sosyal yeteneklerde sınırlılık ve kısıtlanmışlık hissidir (Çiftçi, 2013). Ayrıca iletişim sorunları, birbiriyle uyumsuz ebeveyn yaklaşımları, aşırı baskılayan ebeveynlik tutumları, engelleme, çocukluk döneminde sık sık ceza verilmesi, aile içinde şiddete uğrama ya da tanıklık etme, istismar, madde ve alkol kötüye kullanımı ve dikkat eksikliği önemli psikolojik faktörler arasında sayılmaktadır (Çiftçi, 2013).

Dünya Sağlık Örgütü (2020) artan stres, izolasyon, sosyal yaşam ve önleyici faktörlerin zarar görmesi, hizmete ulaşmada zorluk ve cinsiyet temelli iş bölümünün artmasının kadına yönelik şiddet olaylarını artırdığını belirtmiştir. Dünya genelinde yaşanan KOVİD-19 salgın sürecinin kadına yönelik yakın partner şiddetini artırdığına dair veriler bunu destekler niteliktedir. Benzer bulgular Türkiye örneğinde de bulunmuştur. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonunun hazırladığı rapora göre Türkiye’de kadına yönelik şiddet vakaları KOVİD-19 salgın sürecinde artış göstermiştir (Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, 2023).

Rocha ve arkadaşları (2023) karantina önlemlerini KOVİD-19 salgını sırasında kadına yönelik şiddeti etkileyen potansiyel bir belirleyici olarak tanımlamıştır. Kendini izole etme, daha yüksek bir kadına yönelik şiddet seviyesini tetikleyebilecek olan anksiyete ve ruh sağlığı bozuklukları riskinin artmasıyla ilişkilendirilmiştir. Aynı şekilde, evde geçirilen zamanın artması şiddet riskini önemli ölçüde artırabilecek başka bir etmen olarak çalışmada karşımıza çıkmaktadır (Rocha ve ark., 2023).

Öyekçin ve arkadaşlarının (2012) eş şiddetini etkileyen psikososyal faktörleri araştırmak için yaptıkları çalışmada eşin yaşı ve evlilik süresi koruyucu bir faktör olarak

bulunurken, eşlerin birbirlerini kötölemesi, istemeyerek yapılan ve kaçma yolu ile evlenmenin şiddet eylemini arttırıcı etkisi olduğu saptanmıştır. Evlilik süresi, ilişkinin kötöleşmesi ve eşin çocukluk yaşantısında şiddetin var olması fiziksel şiddeti, gelirin düşmesi ekonomik şiddeti, ilişkinin kötöleşmesi ve sosyal desteğin düşmesi cinsel şiddeti arttırıcı etmenler olarak bulunmuştur (Öyekçin ve ark., 2012).

Kadınların yaşının artması, sağlık durumunun iyileşmesi, sağlık güvencesinin olması, ailesinden destek görmesi ve ev içerisinde eşitlik olması psikolojik şiddet görme ihtimallerini azaltmaktadır (Çalışkan ve Çevik, 2018). Aldatılan, çocukken istismara uğrayan, isteği dışında cinsel ilişkiye girmeye zorlanan, eşi alkol kullanan, evde her şeyden erkeklerin sorumlu olduğunu düşünen, kadınların boyun eğmesi ve eşlerine karşı gelmemesinin doğru olduğuna inanan kadınların psikolojik şiddet görme olasılıklarının arttığı bulunmuştur (Çalışkan ve Çevik, 2018).

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Kadına yönelik şiddetin altında yatan temellerden bir tanesi toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir (Dölen, 2008). Toplumsal cinsiyet kavramı, öğrenilmiş veya inşa edilmiş kadınlığa ve erkekliğe dair rolleri ve beklentileri açıklamak için kullanılmaktadır. Bireyler toplum tarafından kendisine verilen cinsiyet rollerine uygun olarak düşünce ve davranışlarını şekillendirir (Eskiçorapçı, 2021). Ataerkil aile yapısında kadınlar daha çok kontrol altındadır, kadınlardan mükemmel bir partner ve ebeveyn olmaları beklenir (İçli ve Öğün, 1988).

Erkeklerin kadınlara yönelik şiddet eylemlerine bakıldığında, temelde kontrol etme isteği görülmektedir. Ayrıca kadına yönelik şiddet eylemi kültürel yapı içerisinde destekleniyor olabilir (Okutan, 2007). Türkiye’de gerçekleştirilen bir araştırmada kadınlara şiddet eylemi içeren örnek olaylar verilmiş ve kadınlar “yemeği yaktıklarında”, “eşlerine karşılık verdiklerinde”, “çocukları ihmal ettiklerinde”, “cinsel ilişkiyi reddettiklerinde” ve

“eşlerine haber vermeden dışarı çıktıklarında” şiddeti normal olarak gördüklerini ifade etmişlerdir (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2013).

Feminist kuramcılar kadına yönelik şiddetin temelinde ataerkil sistemin yer aldığını savunurlar. Bu yapıda kadın olmak demek; erkeğin mülkü olmak, evlilik içinde erkeğin gerisinde olmak, kocanın isteklerine uymak ve kocanın kontrolünde olmaktır (Erdoğan, 2022). Feminist kuramcılara göre cinsel şiddet kadın üzerinde hâkimiyet sağlama ve baskı kurma yollarından biridir (Canikoğlu, 2013). Kadınlar günlük yaşamlarında sürekli olarak taciz ve cinsel saldırıya maruz kalma korkusu yaşarlar. Kendilerini tehdit altında hissettiklerinden dolayı mevcut ataerkil düzenin kurallarına uygun olarak yaşama mecburiyeti duyarlar (Karhan, 2023). Şiddet eyleminin faili konumunda bulunan erkeklerin tıp, hukuk ve ekonomi gibi toplum tarafından saygı ile karşılanan alanlarda çalıştıkları görülmüştür. Bu da sorunun çok boyutlu ele alınması gerektiğinin göstergesidir (Ross, 2011, akt., Kandemirci ve Kağnıcı, 2014).

Tecavüz Mitlerinin Kabulü

Diğer bir önemli konu ise tecavüz mitleridir. Tecavüz mitleri ilk olarak Burt (1980) tarafından cinsel saldırı, cinsel saldırı mağdurları ve failer hakkında önyargılı, basmakalıp ya da hatalı inanışlar olarak tanımlanmıştır. Tecavüz mitleri cinsel saldırıyı normalleştirmede büyük rol oynamaktadır (Burt, 1980). Tecavüz mitlerine örnek olarak, “Kadınlar belli etmeseler bile içten içe taciz edilmeyi arzulurlar.”, “Dekolteli kıyafetler giyen, bunları sosyal medyada paylaşan kadınlar taciz edilmeye açık kapı bırakır.”, “Tecavüz edilmeye de uygunlardır.”, “Davetkâr konuşan ve mesajlaşan kadınlar tacize uğrar, alkollü içecek tüketen kadınlar tecavüze davetiye çıkarır.” gibi söylemler verilebilir (Şenses ve Karaaslan, 2023, s. 194).

Kültürel düzeyde ele alındığında tecavüz mitleri erkeklerin kadınlara yönelik cinsel şiddetini meşrulaştırmaktadır (Lonsway ve Fitzgerald, 1995). Bireysel düzeyde ele

alındığında ise tecavüz mitleri mağdurları suçlamakla (örn., giyinme/davranma biçimleri) ve failleri mazur göstermekle (örn., alkol kullanımı; erkek cinsel dürtüsü; rızayı iletmede netlik eksikliği) ilgili bulunmuştur (McMahon ve Farmer, 2011). Bu yönüyle tecavüz mitleri, cinsel saldırıda meydana gelen bilgi ve olayların yorumlanmasına rehberlik eden bilişsel bir şema olarak ele alınabilir (Sanz Barbero ve ark., 2024).

Yaş, ırk, din ve cinsiyet gibi demografik özelliklerin tecavüz mitlerinin kabulünde etkili olduğu bulunmuştur. Alan yazında yapılan bazı araştırmalar erkeklerin kadınlara göre tecavüz mitlerini daha fazla kabul etme eğilimde olduğunu gösterse de aksi yönde bulgular da bulunmaktadır (Shubitidze, 2024). Ayrıca tecavüz mitlerinin güvenlik güçleri tarafından kabul edilmesi hak arama sürecine etki edebilmekte ve mağdurun olumsuz etkilenmesine sebep olabilmektedir (Gekoski ve ark., 2024). Tecavüz mitleri, mağdurların deneyimlerini bildirmelerini engelleyebilir ve onların uygun bakım ve yardıma ulaşmasını zorlaştırabilir (Shubitidze, 2024).

Namus ve Onur Kavramları

Kadınların toplumda var olan rollerin ve normların dışına çıkması töre ve namus cinayetlerinin de en önemli sebepleri arasındadır (Yüksel ve Cindoğlu, 2006). Namus cinayetleri kültür ve değerler sisteminden kaynaklanmaktadır (Bilgili ve Vural, 2010). Namus cinayetlerinin nedenleri arasında evlilik dışı cinsel deneyim, aile bireylerine yönelik itaatsiz olan davranışlar, kanuna uygun olmayan ilişkiler ve eşin aldatılması sayılabilir. Türkiye'nin içerisinde yer almakta olduğu Fas, Mısır, Hindistan, Bangladeş, Uganda ve İngiltere gibi ülkelerde sık olarak görülmektedir (Türkiye İnsan Hakları Raporu, 2008).

Türkiye'de kadınlar eşi dâhil olmak üzere aile içerisindeki erkekler tarafından namus ve onuru korunması gereken bir nesne olarak görülmektedir (Bilgili ve Vural, 2010). Türkiye'de namus cinayetlerinin görüldüğü yerlerde aşiret kurallarının geçerli olduğu, düşük sosyo-ekonomik düzey, feodal yapılanma, evlenme yaşının ve kadınların eğitim seviyelerinin

düşük olduğu görülmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 2000).

Son zamanlarda gerçekleştirilen çalışmalarda namus cinayetlerinin kentlerde de görülme oranının artması dikkat çekici noktadır (Tezcan, 2005, akt., Bilgili ve Vural, 2010). Eski Türk Ceza Kanunu'nda namus cinayetleri planlayarak adam öldürme suçu olarak geçse de toplumdaki yönelimden dolayı cezai indirim uygulanabilmekteydi. Fakat Yeni Türk Ceza Kanunu'nda bu indirimler kaldırılmış ve ağırlaştırılmış cezalar getirilmiştir. Ancak bu değişikliklerin tam olarak uygulamada etkili olduğu söylenememektedir (Saruhan, 2005 akt., Bilgili ve Vural, 2010).

Medya ve Yazılı Basının Etkisi

Türkiye'de medya içeriklerine baktığımızda kadına yönelik şiddet eylemi içeriklerine çok sık rastlanılmaktadır (Ünlü ve ark., 2009). Medyada yansıtılan kadın imgeleri, şiddetin hayatın her döneminde olmasını ve devam etmesini sağlamaktadır. Televizyon dizileri incelendiğinde başta fiziksel şiddet olmak üzere cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddetin odağında kadınların yer aldığı görülmektedir. Kadınlar bu temsillerle değersizleştirilmekte ve cinsel obje olarak yansıtılmaktadır. Ayrıca medyada kadına yönelik şiddet bir komedi unsuru olarak sunulabilmekte ve izleyicilerin bundan zevk alması beklenmektedir. Bu durum, gelişim çağındaki çocukların şiddeti normalleştirmelerine neden olabilmektedir (Akgün, 2023).

Toplumda var olan cinsiyet rolleri medya içerikleri vasıtasıyla pekişmektedir. Kadınlar bu temsillerde evde fedakâr, cefakâr, özverili anne ve itaatkâr eş olarak ele alınmaktadır. Toplumun kökenlerinde yer alan bu ataerkil yapı yapımcılar tarafından reyting için bir malzeme haline gelmektedir (Akgün, 2023). Kadına yönelik şiddet eylemlerinin yoğun olarak yer aldığı dizilerin reytinglerde birinci olması bunu destekler niteliktedir. Yayınlanan diziler incelendiğinde şiddete karşı susan kadınlar, bekâret tartışmaları, cinsel

saldırı, evlilik içi nitelikli cinsel saldırı, berdel, kan davası, kuma, zorla evlendirilme, başlık parası ve töre temaları sık sık işlenmektedir (Yağlıcı, 2023).

Türkiye'deki diziler kadının şiddet mağduru olmasını kültürel açıklamalara dayandırarak eylemin makul ve doğru olduğunu yansıtmaktadır. Ayrıca, yazılı medyada şiddet eylemine maruz kalan kadınların çaresizliklerine sık sık vurgu yapılması şiddetin sıradanlaşması ve kanıksanma sürecinde etkili olmaktadır (Ünlü ve ark., 2009). Medya ve toplumsal cinsiyet arasında bir kısır döngü oluşmaktadır. Toplumda yer alan cinsiyet rolleri medyaya yansımakta ve medya da bu rolleri tekrar topluma yansıtarak süreci devam ettirmektedir (Tuncer ve ark., 2021)

Ünlü ve arkadaşlarının (2009) gerçekleştirdiği araştırmada 13 dizi incelenmiştir. Bu dizilerin %97'sinde ağırlıklı olarak şiddet tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında kadınlara yönelik olarak sıklıkla tokat ve dayak gibi şiddet eylemleri örneklerinin uygulandığı tespit edilmiştir. Dizilerde ekonomik şiddet örneği olarak en çok %50 oranında kadının çalışmasının engellenmesi görülmektedir. Dizilerde %66,7 oranında cinsel şiddetin ya da cinsel imaların yer aldığı bulunmuştur (Ünlü ve ark., 2009). Ayrıca %40 oranında kadınların sıklıkla başkalarının önünde küçük düşürüldüğü görülmüştür. Dizilerde şiddetin nedenleri %17,5 namus ve %15,8 kıskançlıktır. Şiddet eyleminin aracısı olarak dizilerde %73,7 oranında sıklıkla sözlü saldırı ve taciz kullanılmıştır. Bu dizilerde %52,6 oranında şiddet eyleminin diğerleri tarafından onaylandığı ve maruz kalan kadınların %35,1 oranında sustukları görülmektedir (Ünlü ve ark., 2009).

Kadınlara yönelik şiddet eylemlerinin yazılı basına yansıma şekli de önemlidir. Kadın cinayet haberlerinin yapımında kullanılan dil, başlık ve görseller duyarsızlaşmaya neden olabilmektedir. Ayrıca haberlerde yer alan görseller ve videolar okuyucuların şiddet içeriklerinden haz almaya başlamalarına neden olabilir (Yılmaz ve Ören, 2021). Kadın cinayetlerinin nedenleri gazetelerde genellikle yer almamaktadır. Haberlerde verilen nedenler

ise kadın rolleri etrafında şekillenmekte, namus kavramı ve rol çatışmalarına odaklanılmaktadır. Boşanmayı istemek ve kadınların yaşamlarında söz sahibi olması gibi modern kadın tanımlamaları, onları ölüme götüren nedenler olarak sunulmaktadır (Gül ve Altındal, 2015). Gökulu ve Hosta (2013) Posta, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yer alan şiddet eylemleri haberlerini incelemişlerdir. Yapılan çalışmada haberlerin özensiz, gelişigüzel bir dille ve duygusal yönü ön planda olacak şekilde yayımlandığı bulunmuştur. Ayrıca, haberlerde şiddet eyleminin detayları yoğun şekilde verilerek haberler paylaşılmıştır (Gökulu ve Hosta, 2013).

Kadına Yönelik Şiddet ile Baş Etme Yöntemleri

Türkiye’de kadına yönelik şiddet eylemine karşı ilk adım 1987 yılında “Dayağa Hayır” yürüyüşü ile gerçekleştirilmiştir. Bu yürüyüş ile kadınlar bir araya gelerek bir dayanışma örneği göstermişlerdir. 1990’lı yıllarla beraber kadın toplulukları devlet ile iş birliği yaparak politikalar geliştirilmesinde etkili olmaya başlamışlardır. Bu doğrultuda 2000’li yıllara gelindiğinde Aileyi Koruma Kanunu, Yeni Türk Ceza Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2006 yılında Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır. Sivil toplum örgütlerinin daha fazla aktif olmasıyla beraber konuya yönelik farkındalık artış göstermiştir. Şiddet Önleme ve İzlem Merkezleri (ŞÖNİM), Kadın Hizmetleri İrtibat Merkezleri, Konuk Evleri, İçişleri Bakanlığı Kadın Acil Destek (KADES), elektronik kelepçe uygulaması İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) çatısı altında oluşturulmuştur (Tuncer ve ark., 2021).

Türkiye’de toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyo-ekonomik koşullar hem şiddetin sürmesinde hem de sona erdirilmesinde zorluklara neden olmaktadır. Aile içinde kadına yönelik şiddetin aile içindeki özel bir mesele olarak algılanması bu sorunlardan bir tanesidir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009). Türkiye’de aile kutsal olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden de yaşanan sorun ne olursa olsun aile içinde kalması gerektiği inancı yaygındır.

Bu da şiddet eylemini önlemede sorun teşkil etmektedir (Mavili Aktaş, 2006, akt., Kandemirci ve Kağnıcı, 2014). Kadını, korunması ve itaat etmesi gereken bir nesne olarak gören, aksi durumda ceza verilmesi gerektiğini düşünen inanç ve algıların ele alınması gerekmektedir. Bu inanç ve algılar sosyal, bireysel ve toplumsal çerçevede değerlendirilerek bilinçlendirme ve eğitimlerin yapılması gereklidir (Atakay, 2014). Tuncer ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların %54'ü kadına yönelik mücadeleyi yetersiz bulmuşlardır.

Kadınların şiddet karşısında gösterdikleri ilk tepki sessiz kalmak olmaktadır. Kadınlar şiddetin olağan bir durum olduğu ve katlanmaları gereken evliliğe dair bir durum olduğu inancına sahip olabilir (Kandemirci ve Kağnıcı, 2014). Baran ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan çalışmada Ankara'da yaşayan 300 kadınla görüşme yapılmış ve kadınların şiddet ile ilgili düşünceleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda kadınların büyük çoğunluğu şiddet eyleminden eşlerini sorumlu tutarken, eşlerin cezalandırılması gerektiğini düşünen az sayıda kadın bulunmaktadır (Baran ve ark., 2012). Erdoğan ve arkadaşlarının (2009) gerçekleştirdiği çalışma sonucunda kadınların şiddet eylemiyle baş edebilmek amacıyla yüzleşmek, uzaklaşmak, sabretmek, boyun eğmek, kader olarak görmek, aile ve dini destek aramak gibi yöntemleri daha fazla kullandıklarına ulaşılmıştır.

İstanbul Sözleşmesini, uluslararası alanda kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar sonucunda Türkiye de dâhil olmak üzere 20'ye yakın ülke imzalamıştır. İstanbul sözleşmesinin temel hedefi ev içerisinde gerçekleşen şiddet eylemlerini araştırmak, önlemek ve mağdurlara koruma sağlamaktır. Genel olarak bakıldığında sözleşmenin ortaya çıkış nedeni şiddet eylemleri için ülkeler arasında işbirliği sağlamak ve eylem planı geliştirmektir. Türkiye sözleşmeyi 14 Mart 2012 tarihinde onaylamıştır (Bakırcı, 2015). Sözleşmenin yaptırımları eleştiriye neden olmuş ve özellikle muhafazakâr kesim tarafından tepki çekmiştir. Muhafazakâr kesim tarafından sözleşmenin aile kurumunu yıktığı ve iptal edilmesi gerektiği

savunulmuştur. Bu baskılar sonucunda 20 Mart 2021 tarihinde Türkiye İstanbul Sözleşmesinden çekilmiştir. Bu durum kadın örgütlerini endişelendirmiştir (Çamurcu, 2021).

Yöntem

Bu derleme Türkiye’de kadına yönelik şiddeti etkileyen faktörler, şiddet türleri, başa çıkma yöntemleri ve gerçekleştirilen araştırmaların incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bu doğrultuda Türkiye örneğinde kadına yönelik şiddeti konu edinen ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenerek derlemeye dâhil edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen makalelere “Google Akademik” veri tabanından “kadına yönelik şiddet” ve “violence against women” anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılmıştır. Makaleler içerik bakımından uygun bulunması halinde derlemeye dâhil edilmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Kadınlara yönelik şiddet Türkiye’de hala güncelliğini koruyan önemli sorunlardan biridir (Sakızcıoğlu ve Doğan, 2020). Türkiye’de yaşayan kadınların sıklıkla duygusal, fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddet ile karşılaştıkları tespit edilmiştir (Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014). Bu makalenin amacı kadına yönelik şiddet konusunda etkili olan faktörleri incelemek, alan yazındaki eksiklere dikkat çekmek ve daha sonrasında gerçekleştirilecek olan araştırmalar için kaynak oluşturmaktır. Yapılan derleme sonucunda Türkiye’de kadına yönelik şiddeti etkileyen birçok farklı etmenin olduğu görülmüştür. Bu faktörler şu şekilde sıralanabilir; eğitim düzeyi, engellenmişlik hissi, alınganlık, dışlanma, sosyal beceri eksikliği, stres, sosyal yalıtılmışlık, yalnızlık, özgüven eksikliği, iletişim eksikliği, aşırı baskıcı ebeveyn, istismar ve ihmal geçmişi, alkol ve madde kullanımı, ekonomik gelir, sosyal destek eksikliği, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, görücü usulü evlilik, çocuk sayısı, feodal yapılanma, ataerkil düzen, tecavüz mitlerinin kabulü, namus ve onur algıları, medya ve yazılı basın.

Türkiye örnekleminde kadına yönelik şiddetin kültürel boyutları düşünüldüğünde konunun farklı açılardan da ele alınması gerekmektedir. Kadına yönelik şiddet birçok farklı kurumun ve sistemin bir arada çalışmasını gerektiren bir halk sağlığı sorunudur. Türkiye’de gerçekleşen kadına yönelik şiddet olaylarının azaltılabilmesi için eğitim sistemi, sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler, hukuki süreçler, sivil toplum kuruluşları ve medya yayınlarını kapsayan bir yaklaşım gerekmektedir (Kandemirci ve Kağnıcı, 2014). Bu doğrultuda birçok bakanlık birlikte hareket etmelidir. Bu konuda önemli bir görev de Millî Eğitim Bakanlığına düşmektedir. Cinsel sağlık derslerinin zorunlu eğitime dâhil edilmesi yanlış inançların ve tecavüz mitlerinin kabulünün azaltılması için fırsat sağlayabilir. Ayrıca bireysel silahlanmanın kısıtlanması ve zorlaştırılması şiddeti bir ölçüde azaltabilir (Atakay, 2014).

ŞÖNİM ve KADES gibi girişimlere rağmen kadına yönelik şiddet güncel bir sorun niteliği taşımaktadır. Bu yüzden parça parça üretilen bu girişimlerin ötesinde bütüncül bir yaklaşımın gerekliliği dikkat çekmektedir. Aynı zamanda mağdurların şiddete dair tutumları dikkate alınmalıdır. Alanyazınının incelenmesi sonucunda kadınların gerekli olan sosyal desteğe sahip olmadıkları, şiddeti haklı gördükleri, aile içi sorun olarak ele aldıkları ve susma eğilimde oldukları görülmüştür. Kadınların şiddet eylemini şikâyet etmelerinin önündeki engelleyici faktörler tespit edilerek ortadan kaldırılmalı ve seslerini duyurmaları için teşvikler uygulanmalıdır. Özellikle KOVİD-19 döneminde yapılan araştırmalar sosyal yalıtılmışlık durumunda kadına yönelik şiddetin arttığını göstermiştir. Bu durum kadınların sosyal ağlarını güçlendirmemiz ve topluma katılımlarını sağlamamız gerektiğinin göstergesi sayılabilir.

Kadınların iş hayatına girmeleri, ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları için destek sağlanması şiddet döngüsü içerisinde çıkmalarına yardımcı olabilir. Alanyazınındaki araştırmalar incelendiğinde ekonomik faktörlerin şiddet riskini arttırdığı bulgusu dikkat çekmiştir. Bundan dolayı kadına yönelik şiddet söz konusu olduğunda kadının ekonomik kalkınmasına destek olmanın önemli bir etmen olduğu düşünülmüştür. Kadınlara yönelik

gerçekleştirilen sosyal destekler sadece sığınma sağlama ile kalmamalı ayrıca kadınların toplumun aktif bir parçası olmalarını da sağlamalıdır.

Medya içeriklerinde sıklıkla şiddetin yer aldığı dikkat çekmiştir. Görsel medya geniş bir kitleye hitap etmesi sebebiyle etkili bir konumdadır (Bilis, 2013). Diziler, bireylerin günlük hayatlarında maruz kaldıkları şiddeti küçümsemelerine ve karşılaştıkları şiddet türlerine kayıtsız kalmalarına neden olabilir (Karaaslan ve ark., 2022). İzleyici kitlesinin sadece yetişkinlerden oluşmadığı, ayrıca çocukların da izleyebileceği riski göz ardı edilmemelidir. Bu yüzden medyanın olumsuz etkileri ve şiddet ile başa çıkmada olası faydaları araştırılmalıdır.

Türkiye’de kadına yönelik şiddeti belirlemek için ulusal bir verinin bulunmaması, alanyazınındaki çalışmaları zorlaştıran bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerçek tablonun belirlenebilmesi için kadına yönelik şiddet vakalarının sistematik olarak kaydedilmesi ve bu verilerin açık erişim ile ulaşılabilir olması önemlidir. Alanyazınında yer alan araştırmalar bireysel düzeyde kalmaktadır ve kadına yönelik şiddet konusunda farklı sayısal verilerle karşılaşılmasına neden olmaktadır. Gelecek araştırmalar teknoloji destekli kadına yönelik şiddet eylemlerine, İstanbul Sözleşmesinin kaldırılmasının kadına yönelik şiddet eylemlerine etkisine ve kadına yönelik şiddete karşı müdahale programları geliştirmeye odaklanabilir.

Çıkar Çatışması: Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Teşekkür: Derleme yazma sürecinde görüşlerini ve desteklerini hiç eksik etmeyen, bana her daim yol gösteren saygı değer hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Özgür Güldü ve Dr. Öğr. Üyesi Fatma Uçar Boyraz’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bilimsel yazılarda yapay zekâ kullanım beyanı

Bu çalışmanın hazırlanması sırasında, İngilizce geniş özetin düzenlenmesi amacıyla yapay zekâ teknolojileri kullanılmıştır. Bu hizmet kullanıldıktan sonra, geniş özet tekrar gözden geçirilerek düzenlenmiştir. Yazar içeriği gerektiği gibi inceleyip düzenlemiş olduğunu, yayın içeriğinin tüm sorumluluğunu üstlendiğini kabul ve beyan etmektedir.

Kaynakça

- Acosta, D. F., Gomes, V. L. D. O., Fonseca, A. D. D. ve Gomes, G. C. (2015). Violence against women committed by intimate partners:(in) visibility of the problem. *Texto & Contexto-Enfermagem*, 24, 121-127. <https://doi.org/10.1590/0104-07072015001770013>
- Adams, A. E., Greeson, M. R., Littwin, A. K. ve Javorka, M. (2020). The revised scale of economic abuse (SEA2): Development and initial psychometric testing of an updated measure of economic abuse in intimate relationships. *Psychology of Violence*, 10(3), 268-278. <https://doi.org/10.1037/vio0000244>
- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf> adresinden alınmıştır.
- Akın, M. (2013). Aile içi şiddet. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 27-41.
- Akgün, R. (2023). Televizyon Dizilerinde Kadına Yönelik Şiddet ve Ataerkilliğin Temsili. *International Journal of Social Science*, 7(29), 28-44. <https://doi.org/10.52096/usbd.7.29.03>
- Atakay, C. (2014). Romantik Yakın İlişkilerde Şiddetin Öncülleri. *Nesne-Psikoloji Dergisi*, 2(03), 1-9. <https://doi.org/10.7816/nesne-02-03-01>
- Ayrancı, Ü. Günay, Y. ve Ünlüoğlu, İ. (2002). Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3,75-87.
- Bakırcı, K. (2015). İstanbul sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 133-204.
- Benoit, C., Shumka, L., Phillips, R., Kennedy, M. C., ve Belle-Isle, L. M. (2015). *Issue brief: Sexual violence against women in Canada* (Vol. 33). Status of Women Canada.
- Bilis, A. (2013). Popüler televizyon dizilerinden muhteşem yüzyıl dizisi örneğinde tarihin yapısökümü. *İletişim Fakültesi Dergisi*. (45), 19-38. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iuifd/issue/22895/245046>
- Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden bugüne Türkiye’de kadına yönelik şiddet ve ulusal kadın çalışmaları: Psikolojik araştırmalara davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 126-145.
- Burt, M. R. (1980). Cultural myths and supports for rape. *Journal of Personality and Social Psychology*, 38(2), 217-230. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.38.2.217>
- Bükecik, E. ve Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.

- Canikoğlu, S. K. (2013). Feminist bir perspektifle Türk Ceza Kanunu'nda cinsel saldırı suçu. *Fe Dergi*, 5(1), 60-73. https://doi.org/10.1501/Fe0001_0000000086
- Chikwe, C. F., Eneh, N. E. ve Akpuokwe, C. U. (2024). Conceptual framework for global protection against technology-enabled violence against women and girls. *International Journal of Science and Research Archive*, 11(2), 279-287. <https://doi.org/10.30574/ijrsra.2024.11.2.0415>
- Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Çamurcu, M. H. (2021). İstanbul Sözleşmesi: Türkiye'de İç Hukuka Etkisi ve Toplumun Tepkisi. *Ankara Barosu Dergisi*, 79(4), 63-106. <https://doi.org/10.30915/abd.1090725>
- Çiftçi, F. (2013). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Sığınma evleri* [Yayımlanmış Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Dölen, İ. (2008). *FIGO Komitesi, Üreme ve Kadın Sağlığında Etik Sorunlar Çalışması: Obstetrik ve Jinekolojide Etik Konular*. Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Yayını.
- Dülger, M. V. (2006). Evlilik Birliği İçinde Gerçekleşen Nitelikli Cinsel Saldırı Suçu, Bu Suçun Mağdur Üzerindeki Etkileri ve Mağduru Korumaya Yönelik Önlemler. *İstanbul Barosu Dergisi*, 80(1), 543-575.
- Dünya Sağlık Örgütü (2020). *Kadına ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddet Verileri: Covid-19 Pandemi Süreci Koleksiyonu (Violence Against Women and Girls Data Collected During Covid-19 Pandemic)*. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/VAWG-data-collection-during-COVID-19-compressed.pdf> adresinden 8 Ağustos 2024 tarihinde ulaşılmıştır.
- European Institute for Gender Equality (EIGE). (2017). Cyber violence against women and girls. <https://doi.org/10.2839/876816>
- Eskiçorapçı, E. (2022). Türkiye'de Kadın Suçluluğunun Feminist Sosyal Hizmet Bağlamında İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 1-16. <https://doi.org/10.21733/ibad.940246>
- Erdoğan, D. (2022). Sosyal bir Problem olarak Türkiye'de (Femisid) Kadın Cinayetleri: Eleştirel Feminist Bir Yorumlama. https://www.academia.edu/87139674/Sosyal_bir_Problem_olarak_T%C3%BCrkiyede_Femisid_Kad%C4%B1n_Cinayetleri_Ele%C5%9Ftirel_Feminist_Bir_Yorumlama adresinden 18 Ağustos 2024 tarihinde alınmıştır.

- Erdoğan, S., Aktaş, A. ve Bayram, G.O. (2009). Sığınma evinde yaşayan bir grup kadının şiddet deneyimleri ve baş etme yaklaşımları: Niteliksel bir çalışma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 607-824.
- Erol, D. (2013). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkiye Yazılı Basınında Şiddet Haberleri ve Haber Fotoğrafları, *Selçuk İletişim*, 8(1), 192-211.
- Garcia-Moreno, C., Heise, L., Jansen, H. A., Ellsberg, M. ve Watts, C. (2005). Violence against women. *Science*, 310(5752), 1282-1283.
<https://doi.org/10.1126/science.1121400>
- Gekoski, A., Massey, K., Allen, K., Ferreira, J., Dalton, C. T., Horvath, M. ve Davies, K. (2024). ‘A lot of the time it’s dealing with victims who don’t want to know, it’s all made up, or they’ve got mental health’: Rape myths in a large English police force. *International Review of Victimology*, 30(1), 3-24.
<https://doi.org/10.1177/02697580221142891>
- Gill, A. (2008). ‘Crimes of Honour’and Violence against Women in the UK. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 32(2), 243-263.
<https://doi.org/10.1080/01924036.2008.9678788>
- Gökulu, G. ve Hosta, N. (2013). Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1829-1850.
- Gül, S. S. ve Altındal, Y. (2015). Medyada kadın cinayeti haberlerindeki cinsiyetçi izler: Radikal Gazetesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (24), 168-188.
<https://doi.org/10.31123/akil.437465>
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2013). *Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması* (TNSA). Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2014). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015) *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- Işiloğlu, B. (2006). *Anksiyete ve depresyon tanısı ile izlenen evli kadınlarda aile içi şiddetin sosyodemografik faktörler, çift uyumu ve hastalıkla ilişkisi*. [Yayımlanmamış uzmanlık tezi]. Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Araştırma Hastanesi.
- İçli, T. G. ve Aslıhan, Ö. (1988). Sosyal değişme süreci içinde kadın suçluluğu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 17-32.

Kadına Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2024). *Temmuz 2024 Raporu*.

<https://kadincinayetleriniDurduracagiz.net/veriler/3115/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-temmuz-2024-raporu> adresinden 9 Ağustos 2024 tarihinde alınmıştır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2009). Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet.

<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf> adresinden elde edildi.

Karaaslan, İ. A., Önür, N. ve Söğüt, E. G. (2022). TV Dizilerinde Flört Şiddetinin Temsili ve İzleyicilerin Farkındalıklarının Araştırılması. *International Academic Social*

Resources Journal, 7(43), 1321-1333. <https://doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.65799>

Karababa, A., Adıgüzel, A. ve Taylı, A. (2022). Flört Tecavüzü: Bir Gözden Geçirme.

Toplum ve Sosyal Hizmet, 33(1), 225-243. <https://doi.org/10.33417/tsh.807592>

Karhan, J. (2022). Tecavüz Olgusunun “İffet” Filmi Örneği Üzerinden Feminist Yöntem ile İncelenmesi. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 6(1), 157-

174. <https://doi.org/10.33708/ktc.1185341>

Kocacık, F. ve Çağlayandereli, M. (2009). Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği.

Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 24-43.

Köse, A. ve Beşer, A. (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı “Şiddet”. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(4), 114-121.

Li, L., Shen, X., Zeng, G., Huang, H., Chen, Z., Yang, J., Wang, X., Jiang, M., Yang, S.,

Zhang, Q. ve Li, H. (2023). Sexual violence against women remains problematic and highly prevalent around the world. *BMC Women’s Health*, 23(1), 1-9.

<https://doi.org/10.1186/s12905-023-02338-8>

Lonsway, K. A. ve Fitzgerald, L. F. (1995). Attitudinal antecedents of rape myth acceptance:

A theoretical and empirical reexamination. *Journal of Personality and Social*

Psychology, 68(4), 704-711. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.4.704>

McMahon, S. ve Farmer, G. L. (2011). An updated measure for assessing subtle rape myths.

Social Work Research, 35(2), 71-81. <https://doi.org/10.1093/swr/35.2.71>

Mannell, J., Lowe, H., Brown, L., Mukerji, R., Devakumar, D., Gram, L., ... ve Vyas, S.

(2022). Risk factors for violence against women in high-prevalence settings: a mixed-methods systematic review and meta-synthesis. *BMJ Global Health*, 7(3), e007704.

<https://doi.org/10.1136/bmjgh-2021-007704>

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. (2023). *2023 Yılı Faaliyet Raporu*. <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2024/02/mor-cati-2023-yili-faaliyet-raporu.pdf>.

- Okutan, N. (2007). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet - Van'da, Kadınların Şiddet Deneyimleri, Şiddeti Doğuran Koşullar ve Başetme Biçimleri, Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Yüzüncüyıl Üniversitesi.
- Parmaksızoğlu, A. Ç. (2011). *Aile İçi Şiddet Mağduru Olup Boşanma Sürecinde Bulunan Kadınlarda Travma Sonrası Stres Belirtileri ve İlişkili Özellikler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Rocha, F., Diaz, M. D. M., Pereda, P. C., Árabe, I. B., Cavalcanti, F., Lordemus, S., ... ve Moreno-Serra, R. (2024). COVID-19 and violence against women: Current knowledge, gaps, and implications for public policy. *World Development*, 174, 106461. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2023.106461>
- Sakızcıoğlu, S. ve Doğan, T. (2022). Evlilik İçi Tecavüz Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Evlilik İçi Tecavüze İlişkin Görüşün Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 167-186. <https://doi.org/10.29228/mukatcad.16>
- Sakızcıoğlu, S. ve Doğan, T. (2020). Evli Bireylerin Evlilik İçi Tecavüz Olgusu Hakkındaki Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, (20), 19-49. <https://doi.org/10.26650/iukad.2020.20.0002>
- _Sanz Barbero, B., Vives-Cases, C., Vall-Llosera Casanovas, L., Serra Saurina, L., Saurina Canals, M. C. ve Renart Vicens, G. (2024). Characterizing myths of sexual aggression in the young population in Spain. *BMC Public Health*, 24(1), e1944. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-19430-9>
- Sezen, Ü., Bayram, N., Uluyağcı, C. ve Bayçu, S. U. (2009). Kadına yönelik şiddet: TV dizilerinde kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 5(4), 95-104.
- Shubitidze, N. (2024). *A Study of Demographic Factors Influencing Rape Myth Acceptance Among University Students* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Youngstown State University.
- Şenses, Ö. ve Karaaslan, İ. A. (2023). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Siber Takip Üzerine Yapılan Bir Araştırma. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3(6), 185-215.
- Tatlıhoğlu, K. ve Küçükköse, İ. (2015). Türkiye'de kadına yönelik şiddet: Nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 194-209. <https://doi.org/10.29029/busbed.328657>

- T.C. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı. (2008). 2007 Yılı Türkiye İnsan Hakları Raporu (TİHR), <http://www.mazlumder.org/tr>. adresinden 8 Ağustos 2024 tarihinde alınmıştır.
- Tuncer, C. O., Şimşek, S. S. ve Akdemir, N. (2021). Türkiye’de yerli dizilerin kadına yönelik şiddetle mücadele algısı üzerine etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(41), 3362-3395. <https://doi.org/10.26466/opus.975120>
- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Bakanlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (2001). Pekin +5 Siyasi Deklarasyonu ve Sonuç Belgesi ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, Ankara.
- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu. (2023). *TKDF Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi*. https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/tkdf_ev_ici_siddet_acil_yardim_hatti_2023_raporu_1.pdf.
- World Health Organization (WHO). (2016). *Violence against women. Intimate partner and sexual violence against women*. Publications of the World Health Organization.
- Yağlıcı, M. (2023). Kadına Yönelik Şiddetin Televizyon Dizilerinde Sunumu: ‘Yalı Çapkını’ dizisi Örneği. *Erciyes Akademi*, 37(1), 164-191. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1245194>
- Yılmaz, E. ve Besey, Ö. (2021). Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Cinayetlerinin Medyada Yansıması. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 46-53. <https://doi.org/10.51621/atakad.817828>
- Yılmaz, Ş. N. ve Karaaziz, M. (2023). Şiddet ve saldırgan davranışta çocukluk çağı travmalarının rolü. *MEYAD Akademi*, 4(1), 80-94. <https://doi.org/10.59007/meyadakademi.1220866>
- Yiğitcan, G. (2013). *Kadına Yönelik Şiddet- Kırıkkale Örneği* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Yüksel, Ş. ve Cindoğlu, D. (Ed.). (2006). *Kadın Cinselliği*. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD).

Extended Abstract

The issue of violence against women in Turkey is deeply rooted in societal structures and values (Kocacık & Çağlayandereli, 2009). Violence defined as physical acts aimed at suppressing, harming, or coercing individuals (Akın, 2013), often reflects power imbalances, with women frequently being the targets (Erol, 2013).

Legally, it's defined as actions violating women's human rights due to gender-based discrimination (Law on the Protection of Family and Prevention of Violence Against Women, 2012). It spans physical, sexual, emotional, psychological, and economic forms (Polat, 2016), and often leading to victims' isolation and loss of confidence (Okutan, 2007).

This study aims to explore factors influencing violence against women, bridging gaps in the literature while laying groundwork for future research (Polat, 2016).

Research on Violence against Women in Turkey

Several studies have been conducted to investigate violence against women in Turkey (Boyacıoğlu, 2016). However, the reliability of the data obtained is often questioned due to various factors such as the personal interest perspective in these studies, participants' reluctance to share information due to safety concerns, and the absence of a systematic database and standardized criteria for categorizing types of violence (Boyacıoğlu, 2016).

According to the findings of the Domestic Violence Survey in Türkiye emotional violence affects 44% of women, physical violence affects 36%, economic violence affects 30%, and sexual violence affects 12% (Domestic Violence Survey on Women in Turkey, 2014). These forms of violence not only cause immediate physical and psychological harm but also hinder women's access to economic, social, educational, healthcare, and other fundamental rights (Bükecik & Özkan, 2018).

Causes of Violence Against Women

Elements such as early marriage, limited educational opportunities, entrenched cultural norms like honor culture and sexism, substance abuse, childhood trauma, and inadequate social support systems are identified as significant contributors to perpetuating violence against women (Boyacıoğlu, 2016). Psychological factors, including feelings of helplessness, family dynamics, and learned behaviors, also influence the likelihood of violence within intimate relationships (Parmaksızoğlu, 2011). Certain life stages, such as pregnancy, exacerbate the risk of violence, highlighting the intersectionality of gender, reproductive health, and violence (Ayrancı et al., 2002).

Women in patriarchal societies often face systemic discrimination and control within familial and societal spheres (Dölen, 2008; Erdoğan, 2022). Feminist theorists argue that violence against women is inherently linked to patriarchal systems, where women are seen as property and subjected to male dominance (Canikoğlu, 2013).

To address the complex array of factors contributing to violence against women, comprehensive interventions are necessary. Efforts must challenge entrenched patriarchal norms, promote gender equality, and foster supportive environments prioritizing safety and autonomy for all individuals, regardless of gender (Boyacıoğlu, 2016; İçli & Ögün, 1988).

Acts of violence against women are frequently depicted in Turkish media, perpetuating harmful stereotypes and normalizing such behavior. Akgün (2023) emphasizes how women are often portrayed as devalued and objectified, with violence against them sometimes trivialized to entertain the audience. Traditional gender roles are reinforced, portraying women as sacrificial and obedient (Akgün, 2023).

Ünlü and colleagues (2009) found that most TV series examined depicted violence against women, which was primarily physical violence. Economic violence and public humiliation were also portrayed in TV series. Print media similarly contributes to

desensitization through language and visuals, by framing women's murders as a result of gender conflicts (Gül & Altındal, 2015).

Coping Methods with Violence Against Women in Turkey

In Turkey, societal gender roles and socio-economic conditions pose challenges both in perpetuating and ending violence against women. Domestic violence is often perceived as a private matter within families, hindering prevention efforts (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009). The view of women as objects of honor, expected them to obey and endure violence within marriage (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009).

Cultural beliefs necessitate raising awareness and providing education on social, individual, and communal levels. Studies show that many people perceive the effectiveness of the fight against violence against women as inadequate (Tuncer et al., 2021). Women's initial response to violence is often silence, viewing it as a norm to endure in marriage (Kandemirci ve Kağnıcı, 2014). Women facing violence commonly resort to problem-focused behaviors, such as confrontation, distancing, and seeking family support, as well as emotion-focused strategies, including patience, submission, fatalism, and religious support (Erdoğan et al., 2009).

Internationally, the Istanbul Convention, ratified by Turkey and 19 other countries, aims to protect women from all forms of violence, particularly domestic violence, through policy frameworks and international cooperation (Bakırcı, 2015). However, opposition from conservative groups led to Turkey's withdrawal in 2021, raising concerns among women's rights groups (Çamurcu, 2021).

Conclusion and Recommendation

Statistics from the Domestic Violence Research Report 2014 reveal alarming rates, with 44% of Turkish women experiencing emotional violence, 36% physical violence, 30%

economic violence, and 12% sexual violence (Research on Domestic Violence Against Women in Turkey, 2014). Effectively addressing this complex issue demands a coordinated effort across multiple sectors, including education, law enforcement, healthcare, social services, legal systems and media (Kandemirci & Kağnıcı, 2014).

Legal interventions, such as stricter regulations on individual firearm possession, have the potential to mitigate violence against women (Atakay, 2014). Turkey's journey in combating gender-based violence traces back to 1987 with the "Say No to Violence" march, symbolizing women's collective resistance. Over subsequent decades, collaboration between women's groups and the government led to significant legislative milestones like the Family Protection Law and the New Turkish Penal Code. Despite institutional efforts like Violence Prevention and Monitoring Centers and Women's Support Units, gender-based violence persists, underscoring the need for a holistic approach and the removal of barriers to reporting.

The absence of national data poses a significant challenge to understanding the scope of gender-based violence. Evaluating the ramifications of withdrawing from the Istanbul Convention and assessing the effectiveness of prevention programs is crucial for shaping future interventions.

In conclusion, addressing gender-based violence in Turkey requires a multifaceted strategy, including legislative reforms, educational initiatives, community engagement, and enhanced support systems. By fostering collaboration across different sectors and prioritizing survivor-centric approaches, Turkey can progress toward a society free from gender-based violence.